

YA HUKUK DEVLETİ YA DA OTORİTER REJİM

Değerli Meslektaşlarımız,

Başka yol yok. Başka yol olmadığı da açık. Türkiye ya hukuk devleti olmayı seçecek ya da otoriter, despotik bir rejimin egemenliği pekişecek. Otoriter bir ülkenin dünyadaki yeri tartışmaya gerek olmayacak şekilde bellidir: Yalnızlık. Yalnızlaştıkça otoriterleşme eğiliminin daha da arttığı tecrübeyle sabit. İnsan haklarına saygılı, demokratik hukuk devleti olamayan ülkelerin aynı zamanda ekonomik sıkıntılar içerisinde olduğu, toplumsal barışı ortadan kaldıracak derecede gelir adaletsizliği ile karşı karşıya bulunduğu bilinmektedir. Bu ülkelerde yoksulluk yapısal bir sorun olarak toplumsal hayatı belirlemekte, eğitimde, sağlıkta, sporda, bilim ve teknikte günden güne geri kalınmaktadır. Açıkçası toplumsal refah ve mutluluk tesis edilememektedir. Bu iddianın dayanağı pek çok ülke örneği mevcuttur; aksi ise yoktur. Bir ülke ne kadar demokratikse refah düzeyini o oranda yakalamaktadır.

Otoriter bir ülkenin dünyadaki yeri tartışmaya gerek olmayacak şekilde bellidir: Yalnızlık. Yalnızlaştıkça otoriterleşme eğiliminin daha da arttığı tecrübeyle sabit. İnsan haklarına saygılı, demokratik hukuk devleti olamayan ülkelerin aynı zamanda ekonomik sıkıntılar içerisinde olduğu, toplumsal barışı ortadan kaldıracak derecede gelir adaletsizliği ile karşı karşıya bulunduğu bilinmektedir.

Ne yazık ki ülkemizin gidişatı otoriterleşme yönündedir. Bu eğilimin yeni olmadığı vurgulanmalıdır. Türkiye'nin bir yol ayrımında olduğu açıktır ancak yol ayrımına epey bir zaman önce girdiği de gerçektir.

Mevcut iktidarın karar ve tasarrufları ülkemizi defalarca kırıma anlarıyla karşı karşıya bıraktı. Bu zaman zarfında toplumsal, siyasal ve kültürel değerlerimizden uzaklaştık. Cumhuriyetin kazanımları yok sayıldı ve hatta iktidar Cumhuriyetle

hesaplaşmaya politik hedefleri arasında yer verdi. Bu yolla fanatizmi ve bağnazlığı kışkırtarak tahkimatını sağladı. Ancak belirtilmelidir ki, Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde hukuksuzluk, keyfiyet ve antidemokratik uygulamalar bu denli “kör gözün parmağına” açıklığında yaşanmadı. Bunun tek istisnası darbe dönemleri olabilir. Yaşadığımız dönemin neredeyse askeri darbe günleriyle kıyaslanacak derecede olumsuzluklar içermesi ülkemizin nasıl bir cendereye sokulduğunun anlaşılması açısından önemli bir noktadır.

Dünyanın hiçbir gelişmiş ülkesinde iktidar-yargı ilişkisinin ülkemizdeki gibi seyretmesi mümkün değildir. Organize suç örgütü lideri olarak tanınan biri günlerdir iktidarı sarıp sarmalayan hukuk ve yasa dışı ilişkiler, sebepsiz zenginleşenler, kamu kaynaklarından nemalananlar, kirli ilişkiler ağında yer alan sözde gazeteciler, siyasetçilerle suç örgütleri arasında kendisinin de bizzat içinde bulunduğu veya tanık olduğu olaylarla ilgili açıklamalar yapıyor. Uğur Mumcu suikastı gibi “faili meçhul” olarak bilinen, yıllardır aydınlatılamamış bazı karanlık olayların tekrar araştırılmasına yol açabilecek ipuçları veriyor, itiraflarda bulunuyor ve tanıklar gösteriyor. Kamuoyu bir suç örgütü liderinin açıklamalarının ne derece doğru olup olmadığını elbette merak ediyor ve yargının devreye girerek iddiaları sorgulamasını, şüpheli olayları aydınlatmasını bekliyor. Ne yazık ki iktidar kulağının üzerine yatarak durumu idare etmeye çalışıyor, haliyle hiçbir savcı da harekete geçmiyor. Yargının bağımsız, parlamentonun işlevsel, basın özgür olduğu bir ülkede organize suç örgütü liderinin iddia ve açıklamalarının suskunlukla geçiştirilmesi mümkün olabilir mi?

Türkiye ne yazık ki “iktidar yozlaştırır, mutlak iktidar mutlaka yozlaştırır” diyen İngiliz tarihçi ve siyasetçi Lord Acton’un özlü sözünü doğrularcasına bir dönemden geçiyor.

Soruların yanıtı nasıl bir ülkede yaşadığımızı resmetmesi açısından önemlidir. Türkiye ne yazık ki “iktidar yozlaştırır, mutlak iktidar mutlaka yozlaştırır” diyen İngiliz tarihçi ve siyasetçi Lord Acton’un özlü sözünü doğrularcasına bir dönemden geçiyor. Bu iktidar yozlaşmıştır. Suç örgütü liderinin açıklamalarının hiçbirisi doğru olmasa bile siyasetçiler, iş insanları, gazeteciler ve yeraltı dünyası mensupları arasındaki ortaya serilen ilişkiler ağı açısından durum vahimdir ve araştırılmaya, soruşturulmaya değerdir.

Ekonomiden siyasete karşı karşıya bulunduğumuz her olumsuzluk aynı zincirin halkalarını oluşturmaktadır. Kanal İstanbul inatlaşmasıyla Marmara Denizi’nin müsilağa kaplanması birbirini tamamlamaktadır. Denizlerimiz göz göre göre bu duruma geldi. Ne sanayi kuruluşlarının, fabrikaların denizi kirletmesi engellendi ne kıyılarımızdaki yapılaşmanın önüne geçildi ne tarım kontrol altına alınabildi ne de örneğin İstanbul’da biyolojik arıtma sistemi tercih edildi.

Şimdi aynı durum Kanal İstanbul Projesi için de söz konusudur. İstanbul’a göz göre göre ihanet edilmektedir. Depremden su bilimcilerine, kent plancılarından ziraat mühendislerine kadar hemen bütün bilim çevrelerinin Kanal İstanbul’a dair itirazları yok sayılmaktadır. Yıllarca ihmal edilen Marmara denizi tepkisini müsilağa göstermiştir. Kanal İstanbul’a tepkisini nasıl ve ne şekilde göstereceği ise belli değildir. Ancak bilim çevrelerinin öngörülerini bulunmaktadır. Bu öngörüler, projenin İstanbul ve tüm bölge için, Karadeniz ve Marmara Denizi için, kentleşme, nüfus hareketleri ve tarım için ve hepsinden önemlisi deprem tehlikesiyle karşı karşıya bulunan 20 milyon vatandaş için telafi edilmesi mümkün olmayan sonuçlara yol açacağına işaret etmektedir.

Türkiye’nin bir yol ayrımında bulunduğu dair tespit aynı zamanda iki farklı anlayışın da varlığını göstermektedir. Bir tarafta Marmara’ya kıyanlar, Kanal İstanbul Projesi için inat edenler, kentleri ranta göre düzenleyenler bulunurken, diğer tarafta

başta İstanbul olmak üzere ülkenin depremselliğine dikkat çekmeye çalışan, güvenli ve sağlıklı bir yaşamın tesis edilmesi için gecesini gündüzüne katarak üretimde bulunan bilim insanları yer almaktadır.

Geçtiğimiz günlerde ulusal ve uluslararası düzeyde bilim insanları, İMO adına İstanbul Şubemiz ve Türkiye Deprem Vakfı-Deprem Mühendisliği Komitesi’nin ortaklaşa düzenlediği, İstanbul Teknik Üniversitesi’nin, Avrupa Deprem Mühendisliği Birliği’nin, Uluslararası Yapısal Beton Federasyonu’nun desteklediği 9. Türkiye Deprem Mühendisliği Konferansı’nda bir araya gelmiş ve Türkiye’nin en sahici sorunlarından biri olan depremi masaya yatırmış, çözüm önerileri üretmiş ve kamuoyuyla paylaşmıştır.

Şu soruya yanıt vermek durumundayız: İhtiyacımız nedir? Kanal İstanbul projesiyle ulusal/uluslararası sermaye gruplarına yeni rant alanları açmak mı, yoksa İstanbul’u depreme hazırlamak mı? Sağlıklı kentleşme ve güvenli yapılaşmadan yana olanların tercihi bellidir.

Şu soruya yanıt vermek durumundayız: İhtiyacımız nedir? Kanal İstanbul projesiyle ulusal/uluslararası sermaye gruplarına yeni rant alanları açmak mı, yoksa İstanbul’u depreme hazırlamak mı? Sağlıklı kentleşme ve güvenli yapılaşmadan yana olanların tercihi bellidir. Bu tercih aynı zamanda demokratik hukuk devletinden, demokratik parlamenter sistemden taraf olmakla örtüşmektedir.

**TMMOB
İnşaat Mühendisleri Odası
İstanbul Şube Yönetim Kurulu**